POLICIJA

DROŠS CEĻŠ UZ SKOLU

Ceļvedis vecākiem sarunai ar jauno skolēnu

VECĀKU ZINĀŠANAI

Lai gan tiesiskais regulējums ļauj bērnam atrasties vienam publiskā vietā bez pieaugušo klātbūtnes jau no septiņu gadu vecuma, vecākiem tomēr ir jāizvērtē, vai bērns ir tam gatavs, un jāpārrunā, kā rīkoties neierastās situācijās.

Šis materiāls ir īss ceļvedis vecākiem par galvenajiem drošības jautājumiem, ko nepieciešams pārrunāt ar bērnu, kurš sācis skolas gaitas, lai ceļš uz skolu būtu drošs.

Izlasiet materiālu un atzīmējiet, ko esat jau pārrunājuši ar bērnu. Ja ir jautājumi, kas nav izrunāti, šis ceļvedis palīdzēs to izdarīt. Palūdziet bērnam izpildīt viņam paredzētos uzdevumus un tad pārrunājiet sniegtās atbildes.

MARŠRUTS

Atzīmējiet, ja izdarīts

1. Kopā izplānots un veikts maršruts (vai vairāki, ja tādi ir) uz skolu un no tās. ☐

2. Pārrunāti satiksmes drošības jautājumi, plānojot maršrutu (brauktuves, dzelzceļa šķērsošana atbilstošā vietā un veidā). ☐

3. Izspēlēta rotaļa, kurā ar bērnu esat mainītās lomās un maršrutu uz skolu un no tās veicat bērna vadībā. ☐

4. Izrunāta drošāka maršruta izvēle (labāk garāks, bet drošāks ceļš – bez tumšiem posmiem, pamestām mājām, neapdzīvotām vietām, aizaugušiem parkiem u. tml.). ☐

5. Atrasti objekti, kas palīdz bērnam orientēties (arī riska situācijā, piemēram, veikals, baznīca u. c.). ☐

6. Pievērsta uzmanība objektiem, kas varētu būt bīstami, un izrunāts – kāpēc. ☐

7. Kopīgi aizpildīta vecāku vizītkarte, kas novietota drošā vietā (mugursomā, kabatā), lai nepieciešamības gadījumā varētu to ātri atrast un izmantot. ☐

manadrosiba.lv/zakens

SABIEDRISKAIS TRANSPORTS

Ja bērns dosies uz skolu viens, izmantojot sabiedrisko transportu, pārliecinieties, vai:

1. bērnam ir derīga braukšanas biļete un / vai pietiek naudas biļetes iegādei;
2. bērns labi atpazīst pieturu, kurā ir jāiekāpj / jāizkāpj (ir izpētīti blakus esošie objekti un orientieri);
3. bērns zina, ka viņš var vērsties pie transportlīdzekļa vadītāja un lūgt palīdzību, ja ir pabraucis garām vajadzīgajai pieturai vai ir salūzis transportlīdzeklis;
4. bērns apzinās iemigšanas riskus (pabraukšana garām vajadzīgajai pieturai, mantu nozaudēšana vai zādzība);
5. bērnu sagaidīs kāds no vecākiem vai cits uzticams pieaugušais, ja sabiedriskā transporta pietura atrodas nomaļā vietā (ārpus pilsētas, šosejas malā);
6. bērns zina, ka jāzvana vecākiem un jālūdz padoms, ja nozaudēta sabiedriskā transporta braukšanas biļete vai nauda;
7. bērns zina, ka nedrīkst no vecākiem slēpt vai izmest apliecinājumu par sodu, kas saņemts par braukšanu bez biļetes.

Atcerieties –
nav svešu bērnu!
Ja pamanāt, ka kāds bērns ir nokļuvis nelaimē, ir apmaldījies, raud vai atrodas nepiemērotā vietā un laikā, neatstājiet viņu bez palīdzības!

NODERĪGI ZINĀT

Transportlīdzekļa vadītājs nav tiesīgs izsēdināt bērnu līdz 15 gadu vecumam!

Līdz 16 gadu vecumam bērni nakts laikā (22.00–6.00) nedrīkst atrasties publiskās vietās bez pieaugušo klātbūtnes.

CEĻU SATIKSME

Luksofora gaismas signāli

Pajautājiet bērnam, vai viņš zina, kā jārīkojas, kad luksoforā deg konkrētais gaismas signāls! Savienojiet gājēja rīcību ar atbilstošo luksofora signālu!

Droši drīksti šķērsot ceļu!

Paliec uz vietas, sagatavojies!

Stāt, ceļu šķērsot aizliegts!

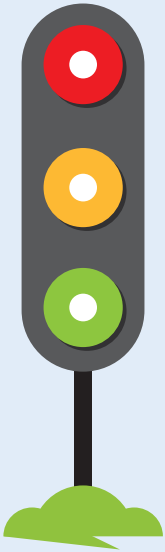

Nostipriniet apgūtās zināšanas!

Kā attēlos redzamajās situācijās jārīkojas skolēnam? Savienojiet atbilstošās rīcības padomu ar konkrēto situāciju!

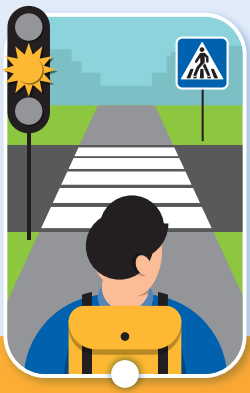

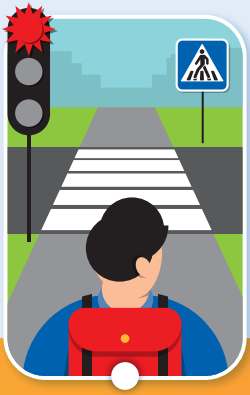

Vēl jāpagaida, sagatavojies!

Pārliecinies par drošību uz ceļa un droši šķērso ielu!

Ceļu šķērsot aizliegts! Gaidi!

IELAS ŠĶĒRSOŠANA / GĀJĒJU PĀREJA

Noskaidrojiet, kā Jūsu bērns šķērsotu ielu attēlā redzamajā situācijā

Bērns mācās no saviem vecākiem, tāpēc rādiet bērnam pareizu piemēru!

Pārliecinieties, vai bērns zina, ka:

- vispirms jāpaskatās pa kreisi, tad pa labi;
- pirms brauktuves šķērsošanas jānovērtē attālums līdz transportlīdzekļiem, kas tuvojas;
- jāpārliecinās, ka transportlīdzekļa vadītājs gājēju ir pamanījis un samazinājis ātrumu;
- uz gājēju pārejas nedrīkst kavēties vai bez vajadzības apstāties.

Gājējiem visdrošāk brauktuvi šķērsot pa pazemes vai virszemes gājēju pārejām!

Atrodi katram drošības padomam atbilstošu attēlu! Savieno!

1. Braucot automašīnā, vienmēr piesprādzējies ar drošības jostu

2. Ja tuvojas operatīvais transportlīdzeklis ar iedegtu mirgojošu zilu bākuguni un ieslēgtu speciālu skaņas signālu, gājējiem aizliegts iziet uz brauktuves

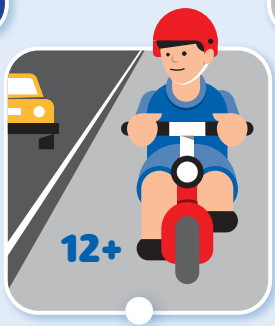

3. Nedrīkst iet pāri ceļam starp automašīnām un tam neparedzētās vietās

4. Diennakts tumšajā laikā gājējiem ir jālieto atstarotāji

5. Bērniem līdz 12 gadu vecumam braukt ar velosipēdu pa brauktuvi vai nomali atļauts tikai vecāku pavadībā un lietojot aizsargķiveri

6. Ārpus apdzīvotām vietām gājējiem, kuri iet pa brauktuves malu vai nomali, jāpārvietojas pretim transportlīdzekļu braukšanas virzienam

DZELZCEĻŠ

Noskaidrojiet, vai bērns izprot, kādi drošības pasākumi ir jāievēro pirms dzelzceļa sliežu šķērsošanas. Sarindojiet skolēna rīcību attēlos pareizā secībā!

APSTĀJIES

pie dzelzceļa pārejas!

Atceries, mūzikas klausīšanās austiņās, runāšana pa telefonu vai spēļu spēlēšana tajā ievērojami apgrūtina uztveri un iespējamo risku novērtēšanu

VĒRO UN KLAUSIES,

vai nedzirdi tuvojamies vilcienu!

Atceries vispirms paskatīties pa kreisi, tad pa labi

DODIES

pāri dzelzceļa pārejai!

PALĪDZĪBA UN DROŠĪBA

Uzdodiet bērnam jautājumu, sagaidiet atbildi un kopīgi pārrunājiet to!

Ko Tu darītu, ja apmaldītos vai nokļūtu nelaimē?

Ir jāzvana vecākiem, jāvēršas pie uzticama pieaugušā, jāzvana Valsts policijai vai glābšanas dienestam.

Nosauc palīdzības tālruņa numuru!

Palīdzības dienesta numurs ir 112.

Vai Tu zini, kā izstāstīt pa tālruni, kur Tu atrodies?

Orientieri var būt ielas nosaukums, ēkas numurs, sabiedriskā transporta maršruts vai numurs, veikala nosaukums.

Ko Tu darītu, ja svešinieks Tev piedāvātu savas mantas (konfektes, dzērienus, rotaļlietas u. c.)?

No svešiem, nepazīstamiem cilvēkiem nevajag pieņemt mantas, no tām ir jāatsakās un jādodas prom. Pēc tam par piedzīvoto jāizstāsta vecākiem.

Ko Tu darītu, ja svešinieks Tev piedāvātu doties kaut kur kopā?

Ja svešinieks sāk sarunu, uzmācas, seko, piedāvā doties kaut kur kopā, ir jāizvairās no sarunas un jādodas uz drošu vietu (veikalu, pastu u. c.), kur ir daudz cilvēku. Pēc tam par piedzīvoto jāizstāsta vecākiem.

Ko Tu darītu, ja svešinieks teiktu, ka pazīst Tavus vecākus, un aicinātu doties līdzi?

Ja svešinieks saka, ka pazīst bērna vecākus un viņi ir lūguši svešiniekam izņemt bērnu no skolas, ir jāpiezvana vecākiem un jāpārliecinās, vai tā ir.

Kam Tu prasītu palīdzību uz ielas? Pie kura no svešiniekiem vērstos?

Ne visi pieaugušie ir bīstami, un, ja bērns jūtas apdraudēts, viņš var lūgt palīdzību uzticamam pieaugušajam (apsargam, pārdevējam, policistam, cilvēkam ar bērnu).

Kā Tu rīkosies, ja Tev uz ielas kāds darīs pāri?

Svarīgi ir pievērst apkārtējo uzmanību, drīkst skaļi kliegt un saukt palīgā.

Aizpildi atbilžu laukus, izkrāso zīmējumu un sakrāj drošības medaļas

Palūdziet bērnam izpildīt šo uzdevumu, lai pārliecinātos, ka viņš zina atbildes. Kad bērns uzdevumu ir izpildījis, pārliecinieties par atbilžu pareizību un kopā saskaitiet iegūtās drošības medaļas. Katra pareiza atbilde ir viena drošības medaļa.

1

ES DZĪVOJU (DZĪVESVIETAS ADRESE)

MANAS MAMMAS VĀRDS UN TĀLRUŅA NUMURS

2

MANA TĒTA VĀRDS UN TĀLRUŅA NUMURS

3

Pārrunājiet ar bērnu, ko viņš darīs neierastās situācijās. Piemēram:

- ja nokavēs sabiedrisko transportu;
- ja nokavēs mācību stundu;
- ja pazaudēs sabiedriskā transporta biļeti;
- ja apmaldīsies;
- ja izlādēsies mobilais tālrunis un nevarēs sazvanīt vecākus.

5

MANAS SKOLAS NOSAUKUMS

.....

4

.....

.....

MANI SAUC (VĀRDS, UZVĀRDS)

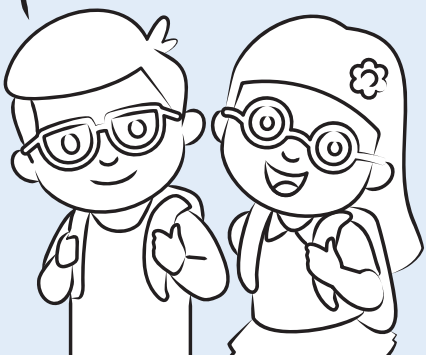

PALĪDZĪBAS TĀLRUŅA NUMURS

112

Gada laikā vairāk nekā 300 reižu Jūsu bērns mēros ceļu no mājām uz skolu un atpakaļ.

Ir svarīgi izplānot maršrutu un pārrunāt iespējamos riskus un bērna rīcību, saskaroties ar neierastu situāciju.

Plānojot ceļu uz skolu kopā ar bērnu, zināšanas veidojas un nostiprinās praksē.

Aizpildiet tukšās ailes un kopīgi izgrieziet "skolēna vizītkarti". Novietojiet to Jūsu bērnam zināmā vietā, lai vajadzības gadījumā tā viņam būtu pieejama.

1. **Sadaliet maršrutu vairākos posmos. Tas ļaus vieglāk atcerēties, ko katrā posmā svarīgi ievērot. Veiciet šos posmus kopā ar bērnu.**
2. **Katrā maršruta posmā identificējiet galvenos drošības riskus (piemēram, gājēju pārejas šķērsošana, apmaldīšanās, bīstamākie ceļa posmi u. c.). Pārrunājiet ar bērnu, kā labāk rīkoties.**
3. **Padomājiet, vai no identificētajiem riskiem ir iespējams izvairīties (izvēlēties citu ceļu, maršrutu u. c.). Vienojieties ar bērnu, kur meklēt palīdzību, ja tāda nepieciešama.**

MANI VECĀKI

Mans vārds

Vārds *(tālruņa numurs)*

Vārds *(tālruņa numurs)*

(skolas nosaukumus)

IEGAUMĒJIET!

Stresa situācijā (pēkšņa, neierasta situācija) bērns nespēs atcerēties visu iepriekš pārrunāto. Tādēļ ir svarīgi mācīt tikai svarīgāko un regulāri, vismaz vienu reizi mēnesī, to atkārtoti pārrunāt.

CEĻU SATIKSMES DROŠĪBAS PADOME

LTAB OCTA

POLICIJA